

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Державний заклад

**ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО**

**НЕРУБАЙСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНИЙ КОМПЛЕКС
«ШКОЛА-ГІМНАЗІЯ»**

**МОДЕРНІЗАЦІЯ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В
СУЧАСНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ**

Збірник наукових праць

Одеса – 2022

УДК 371

ББК 74

Рекомендовано Вченою Радою
Державного закладу
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К.Д. УШИНСЬКОГО»
Протокол № 9 від 25 лютого 2022 р.

Рецензенти:

Доктор педагогічних наук, професор кафедри дошкільної педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» Олексій Анатолійович Листопад

Доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки Одеського національного університету імені І.І. Мечникова Ірина Петрівна Анненкова

Модернізація освітнього процесу в сучасних закладах освіти : збірник наукових праць / редкол. О. Я. Чебикін та ін. Одеса: Університет Ушинського, 2022. 190 с.

© Кафедра педагогіки
Університету Ушинського, 2022
© ЗЗСО І-ІІІ ступенів Нерубайський НВК «школа-гімназія»
Нерубайської сільської ради, 2022

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ «ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА» У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ДЕРЖАВНОГО СТАНДАРТУ У ЗАКЛАДІ

М.В. Квасевич,
вчитель фізичної куультури,
ЗЗСО І-ІІІ ст. Нерубайський НВК «школа-гімназія»
Нерубайської сільської ради
Біляївського району Одеської області

Державний стандарт базової середньої освіти, затверджений Урядом 30 вересня 2020 року, є логічним продовженням затвердженого у 2018 році Державного стандарту початкової освіти та основою для реалізації реформи «Нова українська школа» в 5–9 класах.

«Ключові компетентності та наскрізні вміння, закладені в цьому документі, базуються на найкращих практиках Євросоюзу та досвіді Фінляндії, Шотландії, Франції, Канади. Підготовка до реалізації положень стандарту вже почалась, і школярі вчитимуться за ним вже з 2022 року, коли 5-ті класи стануть частиною Нової української школи», – зазначає Міністр освіти і науки Сергій Шкарлет [2].

Стандарт базової середньої освіти ґрунтується на Законі України «Про освіту», де відображені ключові компетентності та наскрізні вміння.

1) Основою стандарту є не предметні, а ключові компетентності та освітні результати, якими має володіти кожний випускник школи на етапі базової середньої освіти, загалом кожна людина, щоб бути успішною в житті.

2) У стандарті визначено компетентнісний потенціал всіх 9 освітніх галузей, зокрема і фізична культура, у забезпеченні формування ключових компетентностей. Стандарт забезпечує наступність між початковою і базовою середньою освітою [3].

Базова середня освіта в стандарті представлена 2 циклами: адаптаційний (5–6 класи) і базового предметного навчання (7–9 класи). Цикли надають можливість враховувати вікові та індивідуальні особливості розвитку і потреби учнів, а також забезпечити просування індивідуальними освітніми траєкторіями. Стандарт не містить поділу на предмети, є лише освітні галузі.

Компетентнісний потенціал освітньої галузі фізичної культури та базові знання зазначені в додатку 21 [2].

Для галузі фізичної культури визначено:

1) Уміння:

- сприймати інформацію та грамотно висловлюватися державною мовою під час занять фізичною культурою; сприймати, розуміти, аналізувати, інтерпретувати, перетворювати та оцінювати інформацію рідною мовою у процесі занять фізичною культурою і спортом; сприймати, розуміти інформацію та грамотно висловлюватися іноземними мовами у процесі занять фізичною культурою і спортом; використовувати математичні методи під час занять фізичною культурою і спортом для створення індивідуальних фізкультурно-оздоровчих програм; застосовувати знання з природничих наук для поліпшення фізичного стану; застосовувати інноваційно-оздоровчі технології для покращення фізичного стану; пристосовуватися до умов навколишнього середовища під час виконання фізичних вправ використовувати допоміжні засоби фізичного виховання (оздоровчі сили природи та гігієнічні фактори) для поліпшення фізичного стану, загартованості; використовувати комп'ютерні технології, тренажерні пристрої для поліпшення власного фізичного стану, моніторингу рухової та ігрової активності; шукати, аналізувати, систематизувати та використовувати інформацію в процесі занять фізичною культурою і спортом; виявляти солідарність із командою і надавати підтримку її членам під час занять фізичною культурою і спортом; ефективно співпрацювати з іншими особами під час занять фізичною культурою і спортом спілкуватися в різних ситуаціях, залагоджувати конфлікти, дотримуватися правил чесної гри; презентувати власні ідеї та ініціативи з використанням доцільних засобів фізичної культури.

2) Ставлення:

- шанування українських національних традицій у фізичній культурі і спорті; розуміння потреби популяризації рідною мовою національних традицій з фізичної культури і спорту; розуміння потреби популяризації досягнень українських спортсменів у світі іноземними мовами; усвідомлення важливості критичного мислення в процесі занять фізичною культурою і спортом; розуміння людини як частини природи, її діяльності; усвідомлення значення інноваційних технологій для фізичного самовдосконалення особистості; розуміння гармонійного розвитку людини і природи, ціннісне ставлення до довкілля як до потенційного джерела зміцнення здоров'я; усвідомлення впливу інформаційних та комунікаційних технологій і пристроїв на фізичний розвиток і здоров'я людини, переваг та ризиків їх використання; розуміння потреби постійного фізичного вдосконалення, формування фізичної культури особистості; розуміння ролі фізичної культури і спорту в дотриманні прав і свобод людини, утвердження демократичних цінностей — рівності, справедливості,

відповідальності; виявлення толерантності та небайдужості у процесі занять фізичною культурою і спортом; усвідомлення важливості фізичної культури [2].

У документі чітко окреслено ключові компетентності, якими мають оволодіти школярі після закінчення кожного з двох циклів – адаптаційного (5-6 класи) і базового предметного навчання (7-9 класи), та наскрізні вміння. Вони передбачають здатність розвивати в освітній галузі фізичної культури, гармонійний фізичний розвиток особистості учня, підвищення функціональних можливостей організму, вдосконалення життєво необхідних рухових умінь та навичок, розширення рухового досвіду через формування стійкої мотивації учнів до занять фізичною культурою і спортом.

Наскрізні вміння, що формуються на уроках фізичної культури, співпадають з іншими предметами: читати з розумінням; висловлювати власну думку усно і письмово; критично та системно мислити; діяти творчо; виявляти ініціативність; здатність логічно обґрунтовувати позицію; конструктивно керувати емоціями; оцінювати ризики; приймати рішення; розв'язувати проблеми [2].

Висновки. Державний стандарт базової середньої освіти став основою для розроблення Типової освітньої програми для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої 19 лютого 2021 року. Між Державним стандартом початкової освіти та стандартом базової середньої освіти відстежується правонаступництво – перехід прав і обов'язків від одного суб'єкта до іншого суб'єкта, від початкової школи до базової школи. Цілі базової освіти та ціннісні орієнтири більш розширені у порівнянні з початковою.

Відрізняються наскрізні вміння, в базовій освіті враховуються вікові особливості учнів. Освітня галузь «Фізична культура» зберегла своє правонаступництво. Більш детальна інформація буде представлена в модельних навчальних програмах, які вже в процесі розробки. Впровадження Державного стандарту базової середньої освіти, яке буде реалізовано з 1 вересня 2022 року, передбачає роботу, яка вже реалізовується: розроблення модельних програм, підготовка вчителів до його реалізації, розробка навчально-методичного забезпечення.

Література

1. Закон України «Про повну загальну середню освіту» (2020, 16 січня) (463-IX). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20>.

2. Державний стандарт базової середньої освіти (2020 р.) URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/10/08/derzhstandartbazovoi-osvityprezentatsiya.pdf>.

3. Типова освітня програма для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennyatipovoyi-osvitnoyi-programi-dlya-5-9-klasiv-zagalnoyi-serednoyi-osviti>.

4. Ляшенко О. І. Чим новий стандарт відрізняється від попередніх? URL: <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2020-2-2-11-5>.

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ НА СУЧАСНОМУ УРОЦІ ГЕОГРАФІЇ

С.В. Маркітан,

вчитель географії,

ЗЗСО I-III ст. Нерубайський НВК «школа-гімназія»

Нерубайської сільської ради

Біляївського району Одеської області

Урок – це дзеркало загальної та педагогічної культури вчителя, показник його особистого кругозору, ерудиції, інтелектуального рівня.

Урок – це процес, по завершенню якого судять про педагогічне мистецтво вчителя.

Це візитна картка викладача.

Урок – це складна організаційно-педагогічна система з взаємопов'язаними та взаємообумовленими елементами.

Урок – «авансцена» безперервної взаємодії вчителя та учня.

Згідно з вимогами сучасності ми, вчителі, маємо готувати конкурентоздатних учнів. Учні повинні володіти сучасними технологіями самоосвіти, бути адаптованими до умов мінливої реальності, вміти приймати рішення.

Перед вчителем стає задача формування ключових компетентностей, які є результатом освітнього процесу, де основними видами є - пізнавальна, ціннісно-орієнтаційна, перетворювальна, комунікативна, естетична, фізична, проектна діяльність [2].

На жаль, практика останніх років свідчить про те, що більшість випускників шкіл не вміють вчитися. В офіційних документах неодноразово відзначалася тенденція до зниження якості знань випускників середньої школи